

Laajasalo – Degerö Seura ry

Korkein hallinto-oikeus
PL 180
00131 Helsinki
korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Korkeimmalle hallinto-oikeudelle:

Asia: valituslupahakemus ja valitus Helsingin hallinto-oikeuden päätöksestä 24.3.2022 H1627/2022, joka koskee Laajasalon ratikkakorttelin asemakaavan muutosta koskevia valituksia.

Valittajan nimi ja yhteystiedot:

Laajasalo-Degerö Seura ry

Yliskylän puistokatu 3, 00840 Helsinki

Sähköposti: osmo.rantakari@laajasalo-degero.fi tai mika.penttinen@kp-ark.fi

VALITUSLUPAHAKEMUS

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa on myönnettävä, koska oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tarpeen saada hallintotuomioistuinten ratkaisukäytäntöä ohjaava korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu. Ennakkopäätös on tarpeellinen, koska asiaan liittyy tulkinnanvaraisia oikeuskysymyksiä, joilla on merkitystä laajemmin kuin kysymyksessä olevassa tapauksessa.

Kysymyksessä olevan täysin uuden tyyppisen aiemmin tuntemattoman rakennustyyppin eli ns. hybridivarikon rakentamisen kaavoituksellisista edellytyksistä ei ole oikeuskäytäntöä. Valituksenalaisessa hallinto-oikeudenpäätöksessä hybridivarikon rakentaminen on mahdollistettu korttelikohtaisella asemakaavalla osittain vastoin yleiskaavamääräyksiä. Helsingin muiden raitiovaunuvarikkojen sijainti on osoitettu voimassa olevassa yleiskaavassa, jonka mukaan vain pienempiä sivuvarikoita voidaan sisällyttää muille kuin yleiskaavakartan mukaisille yhdyskuntateknisen huollon alueille tai toimitila-alueille.

Lisäksi asian käsittelyssä on tapahtunut virhe, koska siinä ei ole noudatettu korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa 2020:11 vahvistettua tulkintaa luonnonsuojelulain (1096/1996) 49 §:n 1 momentin soveltamisesta lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen ja siirtymäreittien suojelemisessa.

Asian käsittelyssä tapahtuneeksi virheeksi katsomme myös sen, että siinä ei ole huomioitu yleiskaavan koko kaava-alueita koskevaa määräystä ja sen tulkintaohjetta, jonka mukaan suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot ja että valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema- ja kulttuuriympäristöjen osalta tulee selvittää ajankohtainen päätöstilanne. Koska kaavamuutoksen selostuksessa on näiden osalta viitattu ainoastaan vanhentuneeseen Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavaan, on selvää, että ajankohtaista päätöstilannetta maakunnallisesti arvokkaiden maisema- ja kulttuuriympäristöjen osalta ei ole selvitetty. Päätöksessään Helsingin hallinto-oikeus toteaa, että kaavamuutosaluetta koskevat maakuntakaavat on tullut ottaa huomioon tosiasiaselvityksenä, mutta ei huomioi sitä, että kaavan valmistelun aikana voimassa ollut Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava ja sen kaavamuutosaluetta koskevaa maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö ominaisuusmerkintää ei ole kaavan valmistelussa huomioitu lainkaan. Siten kaavan valmistelussa ei ole noudatettu myöskään maankäyttö ja rakennuslain 32/1999, jäljempänä MRL) 42 §:n 1. momentin edellyttämää yleiskaavan ohjausvaikutusta edellä mainittujen yleiskaavan suunnittelumääräysten ja niiden tulkintaohjeiden mukaisesti.

Valituslupa tulee myöntää myös muun painavan syyn perusteella, koska hallinto-oikeuden tulkinta laajentaisi merkittävästi kunnan tarkoituksenmukaisuusharkinnan soveltamisalaa ja vastaavasti rajoittaisi MRL:n oikeudellisesti sitovien normien merkitystä kaavapäätöksissä. Päätöksessä on katsottu, että hybridivarikon vaihtoehtoja ei ole tarvinnut ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa, vaan todetaan, että se, olisiko joku muu kaavaratkaisu parempi, kuuluu kunnan tarkoituksenmukaisuusharkintaan, mitä ei voida tutkia kunnallisvalituksessa. Vaihtehtojen arviointi on kuitenkin olennainen osa MRL:n edellyttämää kaavojen vaikutusten arviointia. Lain 9 §:n 2 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtehtojen vaikutukset ja 55 §:n 3. momentin mukaan asemakaavan selostuksen on esitettävä kaavan tavoitteiden, eri vaihtehtojen ja niiden vaikutusten sekä ratkaisujen perusteiden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot. Jos näin ei ole tehty, kaavan hyväksymispäätös on lainvastainen, minkä tutkiminen kuuluu kunnallisvalitukseen. Hallinto-oikeus on myös jättänyt huomioimatta valituksessamme esitetyn perustellun väitteen siitä, vaikutusten arviointiin olisi tullut sisällyttää vaihtoehto, jossa asuin- ja liikerakentamista ei osoitettaisi raitiovaunuarikon ulkopuoleiselle alueelle, missä hybridivarikon merkittävimmät vaikutukset luonto-, kulttuuri- ja ympäristöarvoille aiheutuvat.

VALITUS

Muutosvaatimus:

Helsingin hallinto-oikeuden päätös 24.3.2022 H1627/2022, jolla mainitusta asemakaavamuutoksesta tehdyt valitukset hylättiin, tulee kumota niiltä osin kuin sillä on hylätty Laajasalo-Degerö Seura ry:n valitus.

Valitusperusteet:

Helsingin hallinto-oikeus (jäljempänä HO) on jäljempänä osoitettavalla tavalla tulkinnut virheellisesti MRL:a sekä jättänyt huomiomatta tähän liittyviä valituksen perusteluja ottaessaan kantaa väitteeseemme siitä, että kaavan hyväksymispäätös on lainvastainen mukaan lukien seuraavat kysymykset:

- onko yleiskaava ollut ohjeena MRL 42 §:n 1. momentin vaatimalla tavalla muutettaessa asemakaavaa;
- onko kaavamuutosalueen maakuntakaavan merkityt maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöarvot ja yleiskaavan "Kulttuuriympäristöt" teemakarttaan merkityt kulttuurihistoriallisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävät alueet otettu huomioon MRL

54§:n 2. momentin edellyttämällä tavalla arvioitaessa kaavan sisältövaatimuksia mitä tulee rakennetun ympäristön ja luonnonympäristön vaalimiseen ja että niihin liittyviä erityisiä arvoja ei saa hävittää;

- ovatko MRL 9 §:n 1. ja 2. momentin edellyttämät selvitykset olleet riittäviä siitä huolimatta, että kaavan valmistelussa on jätetty selvittämättä ne vaihtoehdot, joilla kaavamuu-tosalueen luonto-, virkistys- ja maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöarvoja hä-vittävä kaavamuutos olisi voitu välttää;
- onko riittävä peruste selvitysten riittävyyden arvioimiseen se, että kaupunginvaltuusto ei asiasta päättäessään ole vaatinut lisäselvityksiä, niin kuin HO on valituksen oikeudelli- sessä arvioinnissa asiaa perustellut;
- ovatko kaavaa valmistelevat viranomaiset toimineet MRL 6 §:n 2. momentin edellyttä-mällä tavalla siten, että niitä, joita asia koskee, on mahdollisuus aidosti seurata kaavoi- tusta ja vaikuttaa siihen, vaikka annettuihin mielipiteisiin ja muistutuksiin annetut vasti- neet ovat sisältäneet selkeästi virheellistä tai harhaanjohtavaa tietoa.

Päätöksessään HO toteaa, että voimassa olevaa maakuntakaavaa ei ole tarvinnut kaavaa laa- dittaessa huomioida, koska MRL 32 §:n 1 momentissa tarkoitettu maakuntakaavan ohjausvaiku- tus koskee tässä tapauksessa ainoastaan yleiskaavan muuttamista. Se, mihin tämä tulkinta MRL 32 §:n 1 momentin sisällön huomioon ottaen perustuu ei HO:n perusteluista selviä.

Yllä mainitusta HO:n tulkinnasta riippumatta, Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavassa maakun- nallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi merkitty alue olisi näkemyksemme mukaan tullut kuitenkin ottaa huomioon myös yleiskaavan määräysten ja niiden tulkintaohjeiden perusteella, niin kuin alkuperäisessä valituksessamme ja alla asiaa on tarkemmin perusteltu (alleiviivaukset omia).

Helsingin 2016 yleiskaavan koko kaava-alueita koskee määräys, jonka mukaan ”Valtakunnalli- sesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kulttuuriympäristöt–teemakartalta. Lisäksi suunnitte- lussa tulee ottaa huomioon maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueet ja kult- tuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet sekä muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet. Suun- nittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäris- töarvot.” Tämän asemakaavamääräyksen kaavaselostuksen tulkintaohjeessa todetaan lisäksi, että ...”valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema- ja kulttuuriympäristöjen osalta tulee selvittää ajankohtainen päätöstilanne”.

Vastaavasti yhdyskuntateknisen huollon tiloja koskevan kaavamääräysten tulkintaohjeessa to- detaan, että ”Yhdyskuntateknisen huollon ja liikenneväylien sijoittaminen tulee tehdä niin, että alueiden virkistyskäyttöarvot, luontoarvot ja kulttuuriympäristöarvot voidaan säilyttää”.

Koska kaavamuutoksen valmistelun ja sen hyväksymispäätöksen aikana voimassa ollut Uu- denmaan 4. vaihemaakuntakaava ja sen kaavamuutosaluetta koskevaa maakunnallisesti mer- kittävää kulttuuriympäristömerkintää ei ole mitenkään huomioitu tai edes mainittu kaavamuutok- sen valmistelussa, katsomme että:

1) Sekä maakuntakaavaan että Helsingin yleiskaavan Kulttuuriympäristöt teemakarttaan mer- kityt ja maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueita ja kulttuuriympäristöjä ja nii- den ominaispiirteitä ei ole otettu kaavan valmistelussa huomioon yleiskaavan määräysten ja nii- den tulkintaohjeiden edellyttämällä tavalla;

2) Maakunnallisesti arvokkaiden maisema- ja kulttuuriympäristöjen osalta ei ole selvitetty ajankohtaista päätöstilannetta yleiskaavamääräysten ja niiden tulkintaohjeiden mukaisesti

3) Yhdyskuntateknisen huollon ja liikenneväylien sijoittamista ei ole tehty niin, että alueiden virkistyskäyttöarvot, luontoarvot ja kulttuuriympäristöarvot voidaan säilyttää ottamalla huomioon tätä koskeva yleiskaavan ohjeistus.

Päätöksessään HO:n katsoo, että varikon sijoittaminen kaava-alueelle on mahdollista siitä huolimatta, että sitä ei ole yleiskaavassa huomioitu. Päätöksensä perusteluissa HO viittaa mm. siihen, että yleiskaava mahdollistaa yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien tilojen ja laitteiden sijoittamisen kaikille kaava-alueille. Se, minkä HO jättää huomioimatta on, että tämänkin kaavamääräyksen tulkintaohjeessa edellytetään, että ”Yhdyskuntateknisen huollon ja liikenneväylien sijoittaminen tulee tehdä niin, että alueiden virkistyskäyttöarvot, luontoarvot ja kulttuuriympäristöarvot voidaan säilyttää.” Verrattuna muihin varikoihin, joille erityinen aluevaraus on yleiskaavassa tehty, kyseessä ei myöskään ole erityisen pieni varikko, niin kuin HO päätöksen perusteluissa annetaan ymmärtää. Sillä, että ainoastaan alle kolmasosa kaava-alueen kokonaiskerrosalasta on osoitettu raitiovaunuvarikolle ei tämän arvioinnissa pitäisi olla merkitystä, koska kaavamuutoksen ensisijaisen perusteena on käytetty nimenomaan varikon väitettyä välttämättömyyttä. Esimerkkinä kaavamuutosselostuksen s. 17, jossa kaavaratkaisua on perusteltu sillä, että ”raidejoukkoliikenteen edistäminen on arvioitu alueen luontoarvoja painavammaksi”. Tämä siitä huolimatta, että kuten valituksessammekin osoitimme, varikon ei edes kaavan valmistelun aikana saatavilla olevien selvitysten perusteella ole voitu katsoa olevan välttämätön raidejoukkoliikenteen edistämiseksi, minkä kaupunki myöhemmin on myös itse myöntänyt, niin kuin HO:lle lähettämässämme lisäselvityksissä osoitimme.

Toisin sanoen siinäkin tapauksessa, että MRL 32 § 1. momentin tulkinta ei edellyttäisi maakuntakaavan huomioonottamista asemakaavan muuttamisessa, niin kaavan laatimisen aikana voimassa ollut maakuntakaava ja erityisesti sen maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä ja virkistysalueita koskevat merkinnät olisi näkemyksemme mukaan tullut ottaa huomioon myös edellä mainittujen Yleiskaava 2016 kaavamääräysten ja niiden tulkintaohjeiden perusteella. Tämä ottaen huomioon myös sen, että Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava tuli lainvoimaiseksi vasta Yleiskaava 2016 voimaantulon jälkeen ja sitä ei näin ollen ole voitu Yleiskaava 2016 valmistelussa huomioida.

Koska kaavan valmistelun aikana voimassa ollut Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava ja sen maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöalueeksi luokiteltua aluetta ei kaavamuutoksen valmistelussa ja sitä koskevissa selvityksissä ole huomioitu lainkaan, katsomme että valituksen kohteena oleva kaavamuutoksen hyväksymispäätös on näiltä osin selkeästi sekä yleiskaavan määräysten että myös MRL 9 §:n ja 55 §:n vastainen kaavan valmistelun vaatimien selvitysten ja kaavaselostuksessa esitettyjen tietojen riittävyuden osalta. Tältä osin ei voida katsoa valituksen hylkäämistä koskevaksi perusteeksi myöskään sitä, että asiasta päättävä toimielin voisi lähtökohtaisesti itse päättää selvitysten riittävydestä. Vaikka HO toteaa päätöksessään, että ”aluetta koskevat maakuntakaavat on voitu ja ne on tullutkin ottaa huomioon tosiasiaselvityksinä”, se on kuitenkin jättänyt huomioimatta sen, että kaavan valmistelun aikana voimassa ollut Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava ja sen kaava-alueita koskevia merkintöjä ei ole huomioitu eikä edes mainittu kaavamuutoksen valmistelussa siitä huolimatta, että yleiskaava edellyttää ajankohtaisen päätöstilanteen selvittämistä sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti arvokaiden maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen osalta ja niiden huomioimista yksityiskohtaisessa kaavoituksessa.

Arvioidessaan kaavamuutoksen hyväksymispäätöksen vaikutuksia alueen kulttuuriympäristöön ja maisemaan, HO toteaa tarkastelunsa lähtökohtana, että ”ratikkakorttelin rakentaminen muuttaa kiistatta maisemaa, mutta Reposalmentien vanha historiallinen miljöö on jo ennestään muuttanut paljon”. Lähtökohta on oleellisesti harhaanjohtava ja käytännössä lähes suora lainaus Helsingin kaupungin kaavaratkaisua puoltavista perusteluista. Kyse ei ole pelkästään Reposalmentien ympäristöstä, vaan ennen kaikkea Holmanmoision polun ympäristöstä ja sen histo-

riallisen miljööön avoimesta maisemakuvasta, jonka suunniteltu ratikkakortteli muuttaisi radikaalisti.

Kuten valituksessammekin toimme esiin, asemakaavamuutoksen laajemmat vaikutukset kulttuuriympäristöön ja sen maisemakuvaan on kaavamuutosselostuksessa (HO:n valituksen liite 3, s. 30-31) kuitattu mm. lauseilla: ”Degerön kartanon pohjoispuolen avoimet viljelyalueet ovat aikojen saatossa muuttuneet metsittymisen ja rakentamisen seurauksena ja Ratikkakortteli jatkaa samaa maiseman muuntumista”, ”Kokonaisuus on suuri, mutta vaihtelevan muotoisena ja korkeuksena se istuu luonnonmaisemaan paremmin kuin esimerkiksi nelion muotoinen kortteli olisi tehnyt”, ”Liikuntapuiston sekä rantametsän suuntaan tiilinen jalustaosa antaa ulkoilualueen käyttäjille mukavaa mittakaavaa” ja ”Metsäkumpareen paikalle rakentuva kortteli muotoutuu ikään kuin rakennetuksi kumpareeksi”.

Jos näillä kaavamuutosselostuksessa esitellyillä pitkälti harhaanjohtavilla perusteilla kaavamuutoksen mahdollistaman massiivisen 11 kerroksen ja yli 40 metrin korkeuteen ja 4,4 hehtaarin alueelle levittäytyvän hybridikorttelin vaikutuksia sen peittämään ja sitä ympäröivään maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön ja maisemakuvaan ei tämän enempää tarvitsisi selvittää, aluetta ei olisi määritelty maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi vuonna 2016 päivitetystä Uudenmaan kulttuuriympäristöt selvityksessä ja sen pohjalta valmistellussa Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavassa eikä myöskään voimassa olleen yleiskaavan ”Kulttuuriympäristöt” teemakartassa.

Näistä lähtökohdista HO on kuitenkin katsonut (HO päätös s. 29), että vaikka kaava-alueella on kulttuurihistoriallista ja maisemallista merkitystä ja että alueen kaupunkikuva muuttuu kaavamuutoksen myötä, alueen yleiskaavassakin osoitetut kulttuurihistoriallisesti merkittävät, rakennustaiteellisesti ja maisemallisesti merkittävät arvot on riittävästi turvattu mm. sillä, että ”rakentamisen sopeutuminen ympäristöön on pyritty varmistamaan lukuisilla yksityiskohtaisilla kaavamääräyksillä” ja että ”kaava-aineistoon sisältyy lisäksi laajasti selvityksiä ja luonnoksia”. Kaavamääräysten, selvitysten ja luonnosten lukumäärä ei voi kuitenkaan olla ratkaiseva tekijä arvioitaessa sitä, missä määrin alueen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot on kaavaratkaisulla turvattu. Asiaa arvioitaessa lienee tärkeää arvioida myös näiden määräysten ja selvitysten sisältö.

Käytännössä alueen maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävien arvojen turvaamiseksi HO:lle on riittänyt se, että valtakunnallisesti merkittävän RKY alueen ja kaava-alueen väliin jää noin 50 metriä leveä avoin maisema. Näin ollen HO on myös tosiasiallisesti katsonut, että kaavamuutoksen vaikutuksia arvioitaessa ei ole tarvinnut huomioida sitä maakunnallisesti ja paikallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi arvioitua aluetta, jonka päälle kaavamuutosalue suoraan sijoittuu. Sillä HO:n esittämällä perusteella, että ”alueella ja sen lähiympäristössä on riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita” ei nähdäksemme pitäisi olla suoraan yhteyttä sen arvioimiseen, mikä on kaavamuutoksen vaikutus alueen maakunnallisesti ja paikallisesti merkittäviin kulttuuriympäristö- ja maisema-arvoihin.

Päätöksensä yhteenvedossa HO myös toteaa, että ”kaavamuutos ei aiheuta elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä haittaa, joka ei olisi perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen.” Kuten aiemmin on tuotu esiin, kaavamuutoksen tärkeimpänä syynä ja perusteena on esitetty Kruunusiltojen raitiotieliikenteen aloittamiselle välttämätöntä raitiotievarikkoa. Kuten valituksessamme jo osoitimme, Laajasaloon sijoittuva varikko ei ole Kruunusiltojen raitiotieliikenteen aloittamiselle välttämätön, minkä myös kaupunki ja HSL kaavan hyväksymisen jälkeen vahvisti. Näin ollen ottaen huomioon MRL 54§ 3. momentin vaatimuksen siitä, että ”asemakaavalla ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen” ja Yleiskaava 2016 vaatimukset siitä, että ”alueiden yksityiskohtaisessa suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot” kaavamuutoksen vaihtoehtoja olisi tulut selvittää muutenkin kuin arvioimalla varikon eri sijaintivaihtoehtoja Laajasalossa.

Koska rakentamisella tai rakentamatta jättämisellä on oleellista vaikutusta sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti merkittäviksi arvioituihin kulttuuriympäristöarvoihin, varikon sijaintiin ja tarpeeseen liittyvien selvitysten riittävyttä ei voi tarkastella pelkästään tarkoituksenmukaisuuskysymyksenä niin kuin HO on oikeudellisessa arvioinnissaan tehnyt, vaan varmistua siitä, että riittävät selvitykset mahdollisista kaavaratkaisun vaihtoehdoista on tehty ottaen huomioon MRL 9 §:n, MRL 54 §:n 2. ja 3. momentin ja MRL 55 §:n 3. momentin vaatimukset.

Edellä mainittuun liittyen katsomme, että selvitysten riittävyttä arvioitaessa olisi tullut huomioida myös ne vaihtoehdot, joilla mm. MRL:n 54 § 2. momentin vaatimuksen mukaisesti kaava-alueeseen liittyvien erityisten arvojen hävittäminen olisi voitu välttää. Toisin sanoen, jos Laajasalossa uuden varikon ainoaksi mahdolliseksi sijoituspaikaksi on todettu maakunnallisesti arvokkaaksi merkitty kulttuuriympäristöalue ja yleiskaavan "Kulttuuriympäristöt" teemakartassa merkitty kulttuurihistoriallisesti, rakennus-taiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävällä alue, joihin liittyvät erityiset arvon kaavamuutoksen mahdollistama hybridikorttelin käytännössä hävittää, niin tehdyissä selvityksissä olisi myös pitänyt arvioida Kruunusiltojen raitiotiekaluston säilytysmahdollisuudet Helsingin muilla jo olemassa olevilla tai yleiskaavaankin merkityillä suunnitelluilla varikoilla. Kuten valituksessamme osoitimme, mainitun kaltaisen selvityksen olisi varsin yksinkertaisesti voinut tehdä jo kaavan valmistelun aikana saatavilla olleiden selvitysten perusteella sen sijaan, että Laajasalossa sijaitsevan varikon tarpeettomaksi todennut arviointi tehtiin vasta kaavan hyväksymisen jälkeen. Asia tuotiin toistuvasti esiin kaavamuutosta koskevissa mielipiteissä ja muistutuksissa, mutta yhtä usein se torjuttiin sillä perusteella, että Laajasaloon sijoittuva varikko on Kruunusiltojen raitiotieliikenteelle ehdottoman välttämätön ja sille ei ole vaihtoehtoja.

Yllä olevaan liittyen toivomme KHO:n ottavan kantaa myös siihen, missä määrin 6 §:n 2. momentin edellyttämässä vuorovaikutusprosessissa voidaan toimittaa osallisille selkeästi virheellistä ja harhaanjohtavaa tietoa ja siitä huolimatta katsoa, että MRL 9 § 1. momentin ja MRL 6 §:n 2. momentin vaatimukset täyttyvät.

HO ei ole päätöksessään ottanut lainkaan kantaa valituksessamme esittämäämme topissijaiseen vaatimukseen siitä, että jos päätös varikon sijoittamispaikasta kaavamuutosalueelle hyväksytään, kaava tulee kumota siltä osin, kun siinä on osoitettu asuin- ja liikerakentamista raitiovaunuvarikon ulkopuoleiselle alueelle.

Muuten viittaamme asiaan liittyvien mahdollisesti tarvittavien lisäperustelujen osalta HO:lle lähettämäämme alkuperäiseen valitukseen ja sen liitteisiin sekä HO:n pyytämään vastaselitykseen. Varaudumme tarvittaessa esittämään myös muita lisäperusteluja sekä tarkentamaan nyt tai aiemmin lähettämiämme perusteluja ja näkökantoja asian jatkokäsittelyssä.

Helsingissä 22.04.2022

Osmo Rantakari
puheenjohtaja

Mika Penttinen
varapuheenjohtaja